

BİR ALTERNATİF TURİZM ÇEŞİDİ OLARAK 'TEFEKKÜR TURİZMİ' ÜZERİNE KAVRAMSAL BİR ÇALIŞMA

1. International Halal Tourism Congress / 07-09 April 2017 / Alanya / Turkey

Prof. Dr. Yaşar SARI

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Turizm Fakültesi ysari2000@yahoo.com

TEFEKKÜR TURİZMİ

'Fikir' kökünden gelen tefekkür Arapça bir isim olup, düşünme, düşünüş (TDK, 2005), fikretmek, düşünmek, fikri harekete getirmek (Yeğin, 1997), derinlemesine düşünmek ve ibret nazarıyla bakmak anlamlarında kullanılmaktadır. Tefekkür, en genel anlamıyla, varlıklara 'mana-i harfi' (Nursi, Sözler, 2014:131, 479) ile bakmak demektir. Bilindiği gibi harf, kendisinden başkasını anlatmak için kullanılan bir semboldür. Bir şeyin harfî manası, o şeyin başka bir şeye işaret ettiği anlamına gelir. Mana-i harfi, kâinata yaratıcısı hesabına bakmayı ifade eder. Mesela, son derece gelişmiş bir bilgisayarın yapısını anlamak için ona bakmak, mana-i ismi ile bakıştır. O sistemi inceleyip, akla o sistemin mühendisini getirmek, ince hesaplarını, çizimlerini, kurduğu donanımı düşünmek mana-i harfîyi ifade eden bir bakıştır (Durgun, 2005). Bu anlamda mana-i harfî kâinat kitabının sırlarını çözerek ve anlayarak okumak, böylece varlık âleminde ilahi gerçeğe ulaşmak demektir.

Canlılar içinde sadece insana mahsus olan düşünme özelliği yaradılışı gereği öğrenme merakında olan insanın öğrenmesini gerçekleştirmede önemli bir vasıta. Nitekim öğrenme merakını gidermek üzere insan gezmek, görmek, incelemek gibi birçok faaliyette bulunmaktadır. Bu durum öğrenen insanın dolaylı olarak bireysel gelişimini yani olgunlaşmasını da sağlamaktadır. Bu tür faaliyetler ikamet edilen yerin dışında en az 24 saat geçirecek şekilde konaklamalı olarak gerçekleştirildiğin de ise turistik faaliyet olarak ifade edilmektedir. Bu durumda turistik faaliyetin bu kısmı ile tefekkür iç içe bir olgu olup aslında tefekkürün her turistik faaliyetin bir parçası olduğu söylenebilir. Buradan hareketle tefekkürün kasten ve bilinçli olarak yapılmasını sağlayacak şekilde tefekkür niyeti ile seyahat etme fikri alternatif bir turizm çeşidi olarak düşünülmektedir. Burada öne çıkan husus tefekkür niyeti ve bilincidir. Bu niyetin ve bilincin bütün turistlerde olması istenen bir durum olmakla birlikte uygulamada trekking, sporex, kano, rafting, dağcılık, doğa yürüyüşleri, kaya ve buz tırmanışı, tur kayağı, atlı geziler, cirit, buz balıkçılığı gibi doğa sporlarına ilgi duyan belli turistik tüketicilere dönük bir pazar olacağı düşüncesi daha doğrudur. Bu özelliğiyle de tefekkür turizminin bir alternatif turizm türü ya da özel ilgi turizmi olarak ifade edilmesi uygun olacaktır. Tefekkür turizmi özü itibarıyla doğa sporları turizmine benzemekle birlikte, doğa sporlarının bazılarının (trekking, dağcılık, kuş gözlemciliği vb.) tefekkür amacıyla yapılmasını ifade etmektedir. Bu anlamda ikisi arasında farklılıklar vardır. Bu farkların, tefekkürün ayrıntılı bir şekilde izahı ile daha iyi anlaşılacağı düşüncesiyle öncelikle tefekkür üzerinde durulacak, ardından da tefekkür turizminin doğa sporlarından farkı üzerinde durulacaktır.

Turizmin tanımı içinde yer alan başka ülke ya da bölgelerdeki güzellikleri görme, tanıma ve anlamaya çalışma merakı, derinlemesine düşünme anlamında kullanıldığında 'tefekkür' olarak ifade edilebilir. Temelde 'düşünmek', 'ibret nazarıyla bakmak' gibi anlamlara gelen tefekkür canlılar içerisinde sadece insana mahsus bir özellik olup, İslam dininde uzayı, atmosferdeki ve yeryüzündeki olayları, doğayı, yaratıkları, yaratılma gayelerini ve yaratıcıyı düşünmek, kâinattaki eşsiz güzelliklere ibret nazarıyla bakmak ve O'nun yarattığı varlıklardan, kâinattaki eşsiz mükemmellikteki düzenden ders çıkarmak

anlamına gelmektedir. Bediüzzaman'ın (Sözler, 2014:233) gözünde, bütün varlık âlemi bir tefekkür levhasıdır. Şuur sahibi varlıkların yaratılışından maksat da, tefekkür vazifesinin yerine getirilmesidir. Âlemi iki daire ve iki levha şeklinde mütalâa eden Bediüzzaman, bunları şu şekilde sıralar: Bu levhalardan san'at levhası, yani rububiyet dairesinin izhar ettiği nihayetsiz tezyinat, buna paralel olarak, nihayetsiz bir tefekkür vazifesini gerektirmektedir ki, sadece insan ve cinlerin değil, sayısız melek cinslerinin ve ruhanî varlıkların yaratılışı da bu sırdan ileri gelmektedir. Ancak bütün varlıklar arasında, sahip olduğu kabiliyetler itibarıyla insanın misilsiz bir yeri vardır. Çünkü tefekkürün gayesi, eserdeki harikuladelikleri müşahede etmek, onları tek tek tartmak, bu eserlerden Sanatkârının cemaline, kemaline, azametine, celâline ve sair kudsî sıfatlarına intikal ederek O'nu tanımak, O'na hayranlık ve muhabbet duymak ve O'nun huzuruna çıkıp iltifatına mazhar olmaya bir iştihak duymaktır. Bu vazifeyi ifa edecek, insandır. Çünkü insan, gerçi cahil, zulmetlidir, ancak öyle bir istidadı vardır ki, âleme bir fihriste ve bir numune olmaya liyakati vardır. Hem o insanda öyle bir emanet vedia bırakılmıştır ki, onunla gizli defineyi bulur, açar. Hem o insandaki kuvvetler tahdit edilmeyerek mutlak bırakılmıştır. Buna binaen, küllî bir nevi şuur sahibi olur ki, Sultan-ı Ezelin azamet ve haşmetinin şaşaasını idrak eder (Nursi, Mesnevi-i Nuriye, 2014:189). İşte diğer bütün yaratıklardan üstün kabiliyetlerle donatılmış olarak bu âleme gönderilen insan, âdetâ bir sanatkârın güzide eserleriyle donatılmış bir sergiye çağırılan seçkin bir davetli gibi, kâinatı baştan başa fikren dolaşacak, karşısındaki her eseri inceleyecek, ondaki sanat inceliklerini çözecek, bütün varlıkların tek tek ve hep beraber şahitliklerini dinleyecek, onların ibadet ve tesbihatlarını anlayacak ve tıpkı birliği adına tek mil veren bir komutan gibi, kendisine teshir edilmiş varlıkların ibadet ve tahiyatlarını, onlar adına dergâh-ı İlâhîye takdim edecektir.

Gökyüzündeki gezegen ve yıldızlardan, rüzgar, bulut, yağmur gibi atmosferdeki olaylara; yeryüzündeki ağaçlar, bitkiler ve hayvanlardan, denizlerdeki balıklara; tohumlardan, çekirdeklerden, çiçeklerden zerrelere kadar yaratıcının delillerle anlatıldığı Ayatü'l-Kübra risalesinin başında Bediüzzaman 'Kainattan halikını soran bir seyyahın müşahedatıdır' (Şualar, 2014:105) ifadesini kullanmaktadır. Burada seyyah günümüzdeki gezgin, turist kelimelerine denk gelmektedir. Aslında bu ifade ile Bediüzzaman seyahatin tefekkürî manada yapılabileceğine işaret etmektedir. Böyle yapılacak bir turistik seyahat insana huzur ve dinginlik hali vereceği gibi manevi olarak da bireysel anlamda gelişmesini sağlayarak bir kemalât (olgunluk) kazandıracaktır. Bu durumda turistik tüketici için çok yönlü bir kazanç söz konusu olacaktır.

YAZININ TAMAMI İÇİN LİNKİ TIKLAYINIZ

Tefekkür Turizmi PDF TIKLAYINIZ